

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма за единния пазар, конкурентоспособността на предприятията, включително малките и средните предприятия, и европейската статистика и за отмяна на регламенти (ЕС) № 99/2013, (ЕС) № 1287/2013, (ЕС) № 254/2014, (ЕС) № 258/2014, (ЕС) № 652/2014 и (ЕС) № 2017/826“

(COM(2018) 441 final — 2018/0231 (COD))

(2019/C 62/06)

Докладчик: **Oliver RÖPKE**

Съдокладчик: **Violeta JELIĆ**

Консултация	Европейски парламент, 14.6.2018 г. Съвет, 26.6.2018 г.
Правно основание	Член 114, параграф 1, член 169, параграф 3, член 43, параграф 2 и член 173, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	Секция „Единен пазар, производство и потребление“
Приемане от секцията	2.10.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	17.10.2018 г.
Пленарна сесия №	538
Резултат от гласуването	187/4/2
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

- 1.1. Единният пазар предоставя изключително важна основа за създаването на икономически растеж и конкурентоспособност. Той допринася съществено за създаването на работни места и предоставя на потребителите широк избор на стоки и услуги и също така може да служи за основа за постигането на благосъстояние в Европейския съюз.
- 1.2. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) приветства по принцип интегрирането на петте предходни програми (както и Европейската статистическа програма, чийто обхват обаче надхвърля единния пазар) и няколко бюджетни реда в програма за единния пазар, тъй като може да се очаква тя да създаде полезни взаимодействия и да подобри ефективността на разходите.
- 1.3. ЕИСК изразява съгласие с Комисията, че е необходимо да се премахнат съществуващите пречки и да се продължи с разработването, въвеждането и прилагането на законодателството на Съюза в единния пазар. Това се отнася преди всичко за областта на стоките и услугите, обществените поръчки, надзора на пазара, дружественото право, договорното и извъндоговорното право, борбата срещу изпирането на пари, свободното движение на капитали, финансовите услуги и конкуренцията, както и разработването на механизми за управление. ЕИСК призовава за създаването на справедлив и цялостен вътрешен пазар, в който също така следва да се вземе предвид съответствието с трудовите, потребителските и екологичните стандарти.
- 1.4. По отношение на хранителната верига обаче ЕИСК призовава Комисията да гарантира финансиране по линия на категория 3 — „природни ресурси и околна среда“, поради тясната връзка на програмата със селскостопанската политика.
- 1.5. ЕИСК приветства предложението на Комисията да задели 25 % от наличните финансови средства за постигане на целите на Парижкото споразумение в областта на изменението на климата, но би желал да се предостави допълнителна информация относно това кои разходи се считат за свързани с климата.
- 1.6. ЕИСК отбелязва, че обемът на работата в рамките на политиката за защита на потребителите нараства постепенно, не на последно място поради цифровата трансформация. Поради това ЕИСК настоятелно призовава Комисията да развива допълнително сътрудничество с потребителските мрежи и организации и да увеличи съответно финансирането за защита на потребителите.

1.7. ЕИСК отбелязва, че според Комисията финансирането на приоритетите в новата програма за единния пазар е определено на около 3,9 милиарда евро, т.е. приблизително на същото равнище както в текущия финансов период 2014—2020 г., но изразява загриженост, че преговорите относно финансовата рамка на ЕС биха могли да доведат до съкращения и съответно до по-малък бюджет отколкото в миналото. Независимо от това ЕИСК приветства факта, че във връзка с програмата за конкурентоспособност на предприятията и малките и средните предприятия (COSME) са налични допълнителни 2 милиарда евро по линия на програмата InvestEU и че е възможно да се комбинира финансиране от други програми.

1.8. Изготвената статистика по Европейската статистическа програма има висока европейска добавена стойност и представлява една от основите на политиката на Европейския съюз, включително по-специално относно единния пазар. Поради това ЕИСК изразява съгласие със становището на Комисията, че настоящата Европейска статистическа програма трябва да продължи да бъде подкрепяна с необходимите ресурси в новата програма за единния пазар.

1.9. ЕИСК призовава европейските социални партньори да участват по подходящ начин във всички етапи на новата програма за единния пазар.

2. Общи бележки относно новата програма за единния пазар

2.1. ЕИСК вече многократно е подчертавал, че единният пазар е важна част от процеса на европейска интеграция и допринася значително за икономическия растеж и създаването на работни места. Освен това единният пазар може да има принос и за благосъстоянието ⁽¹⁾.

2.2. В становището си относно многогодишната финансова рамка за периода след 2020 г. ⁽²⁾ ЕИСК вече отбелязва критично, че за следващия период на финансиране ще бъдат на разположение още по-малко средства за постигане на целите на Европейския съюз, отколкото през текущия.

2.3. В рамките на многогодишната финансова рамка на ЕС Комисията предлага да се консолидират редица програми и бюджетни редове, свързани с конкурентоспособността на предприятията (включително на МСП), защитата на потребителите, клиентите и крайните ползватели на финансови услуги, изготвянето на политиката в областта на финансовите услуги, хранителната верига и разработването, изготвянето и разпространението на европейска статистика. ЕИСК по принцип приветства настоящото предложение, защото то може да създаде полезни взаимодействия и да повиши ефективността на финансирането на подпомаганите проекти. Също така програмата предлага по-гъвкава финансова рамка, която ще улесни бенефициерите при изпълнението на проектите.

2.4. Оценката на отделните програми, която сега ще бъде включена в новата програма за единния пазар, също показва висока европейска добавена стойност, осигурена от тези различни инициативи.

2.5. Следва да се отбележи, че все още са налице трудности и пречки пред единния пазар. Поради това е важно да се проследи развитието в тази област, да се направи преглед на оставашите пречки и да се създаде пътна карта, за да може единният пазар да функционира гладко в интерес на всички. ЕИСК изразява съгласие с Комисията, че новата програма може да помогне за подобряване на функционирането на единния пазар чрез изготвяне, изпълнение и прилагане на законодателството на ЕС. Действията на ЕС трябва да доведат до опростена, ясна, стабилна и предвидима регулаторна рамка за предприятията, работниците и гражданите. ЕИСК призовава за създаването на справедлив и цялостен вътрешен пазар, в който също така следва да се вземе предвид съответствието с трудовите, потребителските и екологичните стандарти.

2.6. ЕИСК приветства изрично възможността за кумулативно финансиране на дейности и проекти в различни програми на ЕС, като например InvestEU, „Хоризонт Европа“ и Европейския социален фонд. Това би могло да създаде полезно взаимодействие и да улесни финансирането на проекти.

2.7. ЕИСК обръща внимание на особено значение на по-нататъшното развитие на данъчната политика на ЕС за насърчаването на ефективен, конкурентен и справедлив единен пазар ⁽³⁾.

⁽¹⁾ ОВ С 125, 21.4.2017 г., стр. 1.

⁽²⁾ ЕСО/460 — становище относно „Многогодишната финансова рамка за периода след 2020 г.“ (прието на пленарната сесия през септември).

⁽³⁾ ОВ С 125, 21.4.2017 г., стр. 1.

3. Цели на програмата

3.1. Малките и средни предприятия играят централна роля в европейската икономика. Те представляват 99 % от предприятията в ЕС, а две трети от заетите лица работят в такива предприятия. Поради това според ЕИСК е изключително важно МСП да бъдат подпомогани от Европейския съюз за подобряване на тяхната конкурентоспособност. ЕИСК подчертава значението на мерките за подпомагане на достъпа до професионални и бизнес услуги, тъй като те насърчават конкурентоспособността на европейските МСП. Те са от голямо значение и за много други сектори и имат основна роля за ориентирането на европейската икономика към услугите.

3.2. ЕИСК би искал да подчертае положителния опит на програмата COSME, която е от голяма полза за МСП благодарение на нейното подпомагане, ориентирано към нуждите, в области като туризъм, текстилна промишленост и други сектори, и по този начин допринася съществено за икономическия растеж и създаването на нови работни места. Поради това подпомагането чрез програмата COSME следва да бъде продължено и надградено.

3.3. През последните години МСП са изправени пред значителни трудности при достъпа до финансиране. Липсата на кредитоспособност не позволява на малките и средните предприятия да направят подходящи инвестиции в ориентираните към бъдещето области, като например цифровизацията, иновациите и глобализацията. Това се отразява неблагоприятно на икономическия растеж и на създаването на работни места и дори може да застраши оцеляването на предприятията. Поради това ЕИСК приветства допълнителната възможност за рефинансиране чрез използване на дългови и капиталови финансови инструменти по линия на новия фонд InvestEU.

3.4. Освен това е необходимо да се подкрепи изграждането на капацитет на социалните партньори, публичната администрация и други бенефициери, с цел да се даде възможност на заинтересованите участници да се включат в програмите на ЕС.

3.5. Подпомагането на млади предприемачи и на иновативни продукти и услуги ще бъде един от основните елементи на програмата за единния пазар. Според ЕИСК използването на кълъстерни инициативи в подкрепа на нови бизнес модели, съвременни технологии, нисковъглеродни решения и решения за ефективно използване на ресурсите и други области, като например инициативи за международни дейности, намиране на персонал и повишаване на квалификацията, е положителен подход; Комитетът подкрепя работата на Европейската платформа за сътрудничество между кълъстери.

3.6. В много икономически сектори използването на цифрови решения вече се приема за даденост. Непрекъснатият успех и конкурентоспособността на МСП зависят не на последно място от своевременното инвестиране в подходяща цифрова инфраструктура. Поради това ЕИСК подкрепя идеята за подпомагане на МСП при инвестиране в цифрови проекти. Тези проекти следва да бъдат изготвени така, че да са от полза за бизнес сектора и за гражданското общество като цяло.

3.7. ЕИСК подкрепя продължаването на подпомагането на цифровите портали „Вашата Европа“, мрежата за решаване на проблеми в рамките на единния пазар (SOLVIT) и „Вашата Европа — Съвети“, Информационната система за вътрешния пазар и информационното табло за вътрешния пазар и насърчаването на създаването и разширяването на допълнителни обществени цифрови услуги и сътрудничество между органите в рамките на държавите членки и между тях в цифровата област, включително във връзка с програмата „Цифрова Европа“.

3.8. Във връзка с това ЕИСК приветства прогресивния подход на Комисията за заделяне на 25 % от наличните финансови средства за постигане на целите на Парижкото споразумение в областта на изменението на климата, но би желал да се предостави допълнителна информация относно това кои разходи се считат за свързани с климата.

3.9. Целта на Програмата за единния пазар е да подпомага интересите на потребителите и да осигурява високо равнище на защита на потребителите. ЕИСК отбелязва, че като цяло предизвикателствата пред политиката за защита на потребителите постоянно се увеличават, отчасти поради онлайн търговията със стоки и услуги и поради цифровата трансформация и отчасти вследствие на непропорционалните мерки за дерегулация, като например премахването на законоустановените мерки за осигуряване на качество или условия за достъп до професия. Ето защо новата програма трябва да гарантира, че на потребителите се предоставя подходящата информация и подкрепа в дейностите им на потребители. В същото време трябва да се осигурят подходяща подкрепа и информация за предприятията относно разпоредбите, свързани със защитата на потребителите.

3.10. Започналата през 2008 г. финансова и икономическа криза показва, че е изключително важно на потребителите да се предоставят изчерпателни консултации и информация относно финансовите услуги, включително съвети за управлението на дългове. Освен това гражданското общество се нуждае от по-активно участие в изготвянето на политиките в тази област, по-специално чрез насърчаване на организациите, които подкрепят политическите интереси на потребителите в областта на финансовите услуги.

3.11. Следва да се гарантира предоставянето на пазарна и потребителска информация и на достъп до правна защита чрез подпомагане на организациите за защита на потребителите и на компетентните правоприлагащи органи. ЕИСК обаче отбелязва и, че новият търговски механизъм за потребителите не отговаря на законните очаквания на потребителите, така както се посочва в наскоро прието становище на ЕИСК относно това предложение на Комисията.

3.12. Защитата на потребителите на равнището на ЕС намира силна подкрепа, по-специално чрез мрежата на европейските потребителски центрове и Европейското бюро на съюзите на потребителите (BEUC). През последните години мрежата успя да достигне до милиони потребители, да ги информира и също така да отговори на няколко стотици хиляди запитвания на потребители. BEUC развива активна дейност при представляване на интересите на потребителите във всички съответни области на политиката на ЕС. Подпомагането на мрежата и на BEUC осигурява висока европейска добавена стойност. Поради това ЕИСК препоръчва продължаване и допълнително развитие в дългосрочен план на това успешно сътрудничество с мрежата на европейските потребителски центрове и с Европейското бюро на съюзите на потребителите. Комитетът приветства и планираното сътрудничество с националните организации на потребителите.

3.13. За да се подобри представителството на интересите на потребителите в областта на финансовите услуги, се предоставя финансиране на две сдружения с нестопанска цел — Finance Watch и Better Finance, първоначално като част от пилотен проект, а след това чрез подготвително действие. С Регламент (ЕС) 2017/826 относно изграждането на капацитет в тази област се осигурява допълнително съфинансиране за тези сдружения. ЕИСК настоятелно призовава Комисията да засили допълнително сътрудничеството с организациите в тази област на политиката.

3.14. ЕИСК отбелязва, че с оглед на множеството задачи, които ще бъдат предприети, бюджетът от 198,5 милиона евро за защита на интересите на потребителите е твърде ограничен. ЕИСК настоятелно призовава Европейския парламент и Съвета за подходящо увеличение на наличния бюджет.

3.15. Данните и статистиката предоставят основата на решенията в редица области, включително социалната, регионалната, екологичната и селскостопанска политика. Поради това изготвената статистика по Европейската статистическа програма има висока европейска добавена стойност и представлява една от основите на политиката на Европейския съюз, включително по-специално относно единния пазар. Ето защо ЕИСК изразява съгласие с Комисията, че досегашната Европейска статистическа програма следва да продължи да получава необходимите ресурси, също и в рамките на програмата за единния пазар, по-специално с оглед на необходимостта от модернизирани процеса на изготвяне на статистиката и на нарастващата нужда от статистически данни.

3.16. По отношение на стандартите ЕИСК препоръчва бързото им и своевременно разработване в сътрудничество с представителите на МСП, работниците, потребителите и представителите по въпросите на околната среда.

3.17. С програмата ще се подпомагат дейности по веригата за доставки на храни, за да се гарантира високо равнище на защита на здравето на хората, животните и растенията и за да се подобри устойчивостта на производството на храни и фуражи на равнището на ЕС и да се повишат стандартите за качество. Въздействието на болестите по животните и вредителите следва да бъде сведено до минимум, като се използват подпомаганите от ЕС програми за предотвратяване. Освен това следва да се подпомага и равнището на защита на околната среда и биологичното разнообразие.

3.18. Много дейности от програмата за хранителната верига попадат в обхвата на селскостопанската политика и политиката в областта на околната среда. Поради това ЕИСК призовава Комисията да гарантира финансиране за тези дейности по хранителната верига чрез категория 3 — „природни ресурси и околна среда“.

4. Бюджет

4.1. Комисията предлага общ бюджет за програмата за единния пазар от 4 089 милиона евро за периода 2021—2027 г. Сред тях са:

— около 438 милиона евро за целта относно единния пазар,

— 1 милиард евро за програма COSME за малките и средните предприятия,

- 198,5 милиона евро за потребителите,
- 220,5 милиона евро за стандартизация,
- 552 милиона за статистика, и
- 1,68 милиарда евро за хранителната верига.

4.2. ЕИСК отбелязва, че във връзка със съпоставимостта на тези финансови пакети с настоящия период на финансиране 2014—2020 г., излизането на Обединеното кралство от ЕС и интеграцията на отделните програми в Програмата за единния пазар означава, че по отношение на настоящия бюджет може да се правят само ограничени констатации.

4.3. ЕИСК отбелязва, че според Европейската комисия предоставеното финансиране за програмата за единния пазар е съпоставимо с настоящия период на финансиране (около 3,9 милиарда евро), но изразява загриженост, че преговорите биха могли да доведат до бюджетни съкращения и съответно до намаляване на наличните ресурси в сравнение с периода 2014—2020 г.

4.4. ЕИСК отбелязва, че повече от 41 % от общия бюджет — 1,68 милиарда евро, са отпуснати за хранителната верига, което категорично я прави най-добре финансираната позиция в програмата за единния пазар, докато по-малко от 5 % ще бъдат предоставени на проектите, свързани с политиката за потребителите.

4.5. ЕИСК приветства факта, че освен 1 милиард евро по програмата COSME ще бъдат достъпни допълнителни 2 милиарда евро чрез компонента InvestEU за подпомагане на МСП⁽⁴⁾.

4.6. ЕИСК призовава за съществено увеличение на финансирането за елемента относно политиката за потребителите на програмата за единния пазар, тъй като предизвикателствата пред политиката за защита на потребителите се увеличават значително, не на последно място поради нарастващото значение на трансграничната електронна търговия и онлайн услугите.

4.7. По отношение на хранителната верига ЕИСК призовава да се осигури финансиране по линия на категория 3 — „природни ресурси и околна среда“, за мерките, които не са обхванати от надзора на пазара. Това включва например дейности за борба с болестите по животните и вредителите по растенията и мерки за хуманно отношение към животните.

4.8. ЕИСК приветства възможността за комбиниране на финансирането на проекти от други програми, като например Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Европейския социален фонд плюс или Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

4.9. Както подпомагането на МСП и на стартиращи предприятия и засилването на конкурентоспособността и растежа на предприятията, така и допустимостта по член 3 от Програмата за единния пазар следва също да бъде разширена по отношение на мерките, които дават възможност на обществеността, потребителите, крайните ползватели, синдикалните организации и представителите на гражданското общество и бизнеса да вземат активно участие в политическия дебат, в създаването на политики и вземането на решения, включително по отношение на подпомагането на дейности на национални и общоевропейски представителни организации.

Брюксел, 17 октомври 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

⁽⁴⁾ COM(2018) 439 final.